מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- להבין טקסט טיעון המציג שתי עמדות מנוגדות
- לזהות שורש ומשפחת מילים (נ־ג־ד)
- לתרגל שם המספר ונטייה של מילים שאולות

גרסה רגילה – כל הפריטים.

חלק א' – הבנת הנקרא

1. א – שהוא מצמצם את אוצר המילים ועובר גם לכתיבה
2. ב – סימן לחיוניות של שפה חיה
3. ג – יידיש
4. ג – מי שיודעת לעבור בין לשון חופשית ללשון רשמית לפי המצב
5. ב – צמצום אוצר המילים כשמילה אחת מחליפה הרבה מילים מדויקות

חלק ב' – נכון או לא נכון

1. לא נכון – הטקסט מציג שתי עמדות – נגד ובעד
2. נכון – כך מצוין בטקסט
3. נכון – כך נאמר בטקסט במפורש
4. לא נכון – הטקסט מציע לשון לפי המצב, לא איסור גורף
5. נכון – כמו שבוחרים בגד לאירוע, בוחרים לשון למצב

חלק ג' – השלמת משפטים – שם המספר ולשון

1. שבע
2. שמונה
3. שלושה
4. עשר
5. טובה

חלק ד' – התאמה – מילים ומשמעויות

- 1 – ד (שורש נ־ג־ד)
- 2 – א (צורת נקבה של מילה שאולה מיידיש)
- 3 – ה (תחושה שאני חלק מקבוצה)
- 4 – ג (מקטין)
- 5 – ב (רמת לשון המתאימה למצב)

חלק ה' – כתיבה קצרה

1. המתנגדים: הסלנג מצמצם את אוצר המילים ועובר גם לכתיבה רשמית. החוקרים: הסלנג מעשיר, כי הוא סימן לשפה חיה ויוצר שייכות.
2. לבגדים – כמו שבוחרים בגד לפי האירוע, בוחרים לשון לפי המצב, ואין צורך לוותר על אחד מהם.

חלק ו' – כתיבת עמדה

1. לבדוק שיש עמדה ברורה, שני נימוקים מנוגדים או משלימים, ודוגמה קונקרטית הקשורה ללשון לפי המצב.

כרטיס יציאה – מה לחפש

- שורש נ־ג־ד; ה־ ה' הידיעה, מ־...־ים תבנית וסיומת רבים
- שם עצם זכר מקבל מספר בצורת נקבה ולהפך – למשל שבע טענות, שמונה נימוקים
- הסלנג כצבע נוסף שמעשיר, אך עלול לכסות צבעים אחרים אם משתמשים בו יתר על המידה

טיפים להפעלה:

- אפשר לפתוח בפעילות "מילון סלנג כיתתי" לפני מילוי הדף, כפי שמוצע בעמוד המורה
- בחלק הלשוני כדאי להזכיר שהתאמת שם המספר במין הפוכה: נקבה למילה זכר ולהפך
- לתלמידים מתקשים אפשר לדלג על הפריטים המסומנים ולהתמקד בהבנת הנקרא הבסיסית

דף תרגול: שפת הסלנג – איום או עושר?

דף התלמיד/ה **רגיל**

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

בטקסט מוצגות שתי עמדות על הסלנג בעברית – מי שרואה בו איום על השפה, ומי שרואה בו עושר וסימן לשפה חיה. בדף נתרגל את הבנת הטיעון ואת נושאי הלשון שבו.

1 חלק א' – הבנת הנקרא

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מה טוענים המתנגדים לשימוש הנרחב בסלנג?

(א) שהוא מצמצם את אוצר המילים ועובר גם לכתיבה (ב) שהוא קל מדי ללמידה (ג) שאין בו שום בעיה

(ד) שהוא מילה יפה

2. מה רואים חוקרי השפה בסלנג, לפי הטקסט?

(א) טעות לשונית חמורה (ב) סימן לחיוניות של שפה חיה (ג) שפה זרה לגמרי (ד) קושי בתקשורת

3. מאיזו שפה הגיעה המילה "נודניק" לפי הטקסט?

(א) אנגלית (ב) ערבית (ג) יידיש (ד) רוסית

4. מהי "דוברת טובה" לפי הפסקה הרביעית בטקסט?

(א) מי שמדברת הרבה סלנג (ב) מי שלא משתמשת בסלנג בכלל

(ג) מי שיודעת לעבור בין לשון חופשית ללשון רשמית לפי המצב (ד) מי שלומדת שפות זרות

5. מה מדגימה הדוגמה של המילה "וואו" בטקסט?

(א) עושר לשוני גדול (ב) צמצום אוצר המילים כשמילה אחת מחליפה הרבה מילים מדויקות

(ג) טעות כתיב נפוצה (ד) מילה ששאולה מיידיש

2 חלק ב' – נכון או לא נכון

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	הטקסט מציג רק עמדה אחת נגד הסלנג, בלי עמדה נגדית.	☐	☐
2	לפי הטקסט, מקובל שהמילים "סבבה" ו"אחלה" מקורן בערבית.	☐	☐
3	המילה "נודניק" הגיעה מיידיש.	☐	☐
4	הטקסט קורא לאסור שימוש בסלנג לגמרי.	☐	☐
5	דימוי הבגדים בטקסט משווה בין בחירת לבוש לבחירת לשון לפי המצב.	☐	☐

3 חלק ג' – השלמת משפטים – שם המספר ולשון

השלימו את המילה החסרה.

1. בדיון נשמעו _____ טענות (טענה – נקבה).

2. בדיון הושמעו _____ נימוקים (נימוק – זכר).

3. _____ בני נוער השתתפו בדיון (בן נוער – זכר).

4. בדיון הוצגו _____ עמדות שונות (עמדה – נקבה).

5. מי שיודעת לעבור בין משלבים נקראת דוברת _____ .

4 חלק ד' – התאמה – מילים ומשמעויות

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. המתנגדים	___	**א.** צורת נקבה של מילה שאולה מיידיש
2. נודניקית	___	**ב.** רמת לשון המתאימה למצב
3. שייכות	___	**ג.** מקטין
4. מצמצם	___	**ד.** שורש נ־ג־ד
5. משלב לשוני	___	**ה.** תחושה שאני חלק מקבוצה

5 חלק ה' – כתיבה קצרה

ענו בקצרה.

1. הציגו בקצרה את שתי העמדות שבטקסט – עמדה ונימוק אחד לכל אחת.

2. למה משווה הטקסט את המעבר בין משלבים, ומה הדימוי מסביר?

6 חלק ו' – כתיבת עמדה

כתבו תשובה מלאה במשפטים שלמים.

1. כתבו פסקת עמדה (4–5 משפטים): האם צריך לאסור סלנג בעבודות כתובות בבית הספר? הציגו עמדה, שני נימוקים ודוגמה.

כרטיס יציאה

מהו השורש של המילה "המתנגדים", ומה הסיומת שבה?

מה ההבדל בין שם המספר לזכר ולנקבה? תנו דוגמה אחת מהטקסט.

מה פירוש הדימוי של פלטת הצבעים בסוף הטקסט?

איך הרגשתי בשיעור? ☹ 😐 🙂 😀